

TÁRSASÁGI ÉLET – SOCIETY NEWS

Rovatvezető – Compiler
DOMBI Orsolya

A KÖZGYŰLÉS

A Magyar Rovartani Társaság 2024. február 16-án tartotta a társaság éves rendes közgyűlését, a Magyar Természettudományi Múzeum Semsey Andor Előadótermében. A közgyűlés napirendjét a 2023. évi tisztkari beszámoló, a 2024. évi munkaterv és költségvetés elfogadása, a Frivaldszky Imre Emlékplakett átadása, a lejárt mandátumú tisztségek megújítása, a Frivaldszky Imre Emlékplakett alapszabályzatának, valamint a társaság alapszabályának módosítása és az indítványok alkották.

A Magyar Rovartani Társaság elnöke, HALTRICH Attila – a közgyűlés levezető elnöke – köszöntötte a közgyűlés résztvevőit, majd megnyitotta a közgyűlést. Bejelentette, hogy a 2024. február 16., 15.30 órára összehívott közgyűlés határozatképtelen volt, és megállapította, hogy a második alkalommal, 2024. február 16., 16.00 órára összehívott közgyűlés – a résztvevők számától függetlenül – határozatképes. Megállapította, hogy a Magyar Rovartani Társaság 42 szavazásra jogosult tagja és 6 szavazásra nem jogosult vendég tisztelte meg jelenlétével a közgyűlést.

A levezető elnök ismertette a napirendi pontokat, amelyeket a közgyűlés nyílt szavazással, egyhangúlag elfogadott. További napirendi pontra nem érkezett javaslat. Ezt követően a levezető elnök a jegyzőkönyv vezetésére SZŐKE Viktóriát kérte fel, a jegyzőkönyv hitelesítésére DOMBI Orsolyát és SZALÓKI Dezsőt. A közgyűlés a javasolt személyeket nyílt szavazással egyhangúlag elfogadta.

Első napirendi pontként a tisztkari beszámoló hangzottak el. Az elnök először DOMBI Orsolyát kérte fel a titkári beszámolójának megtartására.

TITKÁRI BESZÁMOLÓ

Tisztelt Közgyűlés!

Társaságunk a mai közgyűléssel működésének 114. esztendejét zárja. A hagyományokhoz híven először azokat a tagtársainkat köszöntjük, akik régi tagjai a Magyar Rovartani Társaságnak és a belépésük ideje kerek évfordulós.

70 éve lépett be RÁCZ Gábor; 55 éve lett tagunk RÉKÁSI József és SZŐCS Gábor; 45 éve BENE Károly, GALLÉ László, LOHINAI György, MEDVEGY Mihály, RONKAY László; 35 éve MAROSI Pál; 30 éve ENDRÖDI Gergely, KOCS Irén, PATKÓ Ferenc, SZABÓ József Péter, VÖRÖS Árpád; 25 éve ÁBRAHÁM Géza, FÜLÖP Dávid, ILNICZKY Sándor, LÖKKÖS Andor, LUKÁCS István, MÉSZÁROS Annamária, TÓTH Ferenc, ULVICZKI László; 20 évvel ezelőtt pedig KOTÁN Attila.

Sajnos két tagtársunkat is elvesztettük az elmúlt évben. Februárban hunyt el ÖRDÖGH Gizella a Kertészeti Egyetem Rovartani Tanszékének volt munkatársa, augusztusban pedig örök búcsút vettünk RETEZÁR Imrétől, aki széles körben elismert rovartani szaktudása mellett a rovarász társasági élet egyik motorja is volt.

2023-ban tizenkét új taggal gyarapodott a társaságunk. Örömmel üdvözöljük körünkben MÉSZÁROS Ádámot (ajánlói DOMBI Orsolya és SÜLYÁN Péter Gábor), FERENCsik Norbertet (ajánlói RONKAY László és SZABÓKY Csaba), GÁSPÁR Csabát (ajánlói RONKAY László és SZABÓKY Csaba), GEBEI Lórántot (ajánlói VAS Zoltán és SZŐKE Viktória), VONA-TÚRI Diánát (ajánlói KISS Balázs és KOCZOR Sándor), SZMATONA-TÚRI Tündét (ajánlói KISS Balázs és KOCZOR Sándor), KÁRPÁTI Zsoltot (ajánlói SZŐCS Gábor és KOCZOR Sándor), PÉNTEK Attila Lászlót (ajánlói SZENTKIRÁLYI Ferenc és KATONA Gergely), SCHLITT Bence Pétert (ajánlói OROSZ András és KOCZOR Sándor), SZÉKELY Áront (ajánlói MAROSI Pál és MÉSZÁROS Ádám), CSEREPES Miklóst (ajánlói MÉSZÁROS Ádám és SASVÁRI Zoltán) és LÓCZI Zsoltot (ajánlói MÉSZÁROS Ádám és SCHLITT Bence Péter)!

2023-ban két tagunk hunyt el és 12 új taggal gyarapodtunk, így 2024. január 1-én a Magyar Rovartani Társaság tagjainak száma 215 (210 rendes és 5 tiszteletbeli tag).

Tagtársaink szerzői és szerkesztői munkája nyomán több szakmai kiadvány is született 2023-ban: NOWINSZKY László, PUSKÁS János és Lionel HILL szerkesztésében: *The Light Trapping of Insects Influenced by the Sun and Moon in Europe, Australia and the USA*; MOLNÁR Béla Péter és SZŐCS Gábor: *A csábítás illatai*; SZABOLCSI Rita, GYALOG Éva és VÁSÁRHELYI Tamás szerkesztésében: *Beporzók ünneplése – Foglalkozásjavaslatok a növények beporzása témára*; TÓTH Sándor: *A magyarországi böglyök nyomában (Diptera: Tabanidae)*; TÓTH Sándor: *Fák és cserjék nyomában (Bakony-vidék, Balaton-*

medence); RONKAY László, RONKAY Gábor és Bernard LANDRY: The Plante Noctuidae Collection. Part 2; továbbá ugyanezen szerzőktől a Fibigeriana Supplement 3. kötete.

Társaságunknak a 2023. évben továbbra is a Magyar Természettudományi Múzeum Semsey Andor Előadótermében tartotta üléseit. Sem a Rovarászati Napokat, sem a hozzá kapcsolódó pályázatokat nem rendeztük meg tavaly. Előbbinél úgy ítéltük meg, a rendezvény koncepcióját előbb alapvetően át kell gondolnunk ahhoz, hogy újra sikeres legyen. Az online pályázatoknak felületet adó honlapunk jelenleg átalakítás alatt van, így nem alkalmas a verseny-regisztrációra.

Júniusban Bugacon rendeztük meg az éves Rovarászkirándulást SZABÓKY Csaba és BOTH Veronika táborvezetésével, nyár közepén pedig a Kolibica-tónál zajlott le a Rovarásztábor HALTRICH Attila szervezésével.

Tagjaink szervezőként vagy résztvevőként több fontos szakmai vagy nagyközönségnek rendezett eseményen vettek részt. Ilyen volt a III. Debreceni Alkalmazott Rovartani Konferencia, a IX. Országos Lepkész Találkozó, az ArtEnto Alapítvány Ökocentrumának megnyitója, majd a Vászolyban megrendezett Retezár Imre Életmű Kiállítása, a Herman Ottó Biológiai Kör havi rendszerességű ismeretterjesztő előadóülései, a Beporzók Napja a Magyar Természettudományi Múzeumban, az Újpesti Kulturális Központ Természet Csodái kiállítása és a Fővárosi Állat- és Növénykert Állatszeretet Fesztiválja, amelyeken már visszatérő, meghívott vendégek vagyunk. Szeptemberben indult MÉSZÁROS Ádám vezetésével a Fial Entomológusok Klubja (FEK), melynek helyszíne az ArtEnto Ökocentrum.

Társaságunk három tagja is részt vett a European Congress of Entomology elnevezésű konferencián, melyen KOCZOR Sándor tagtársunk mutatta be a Magyar Rovartani Társaságot a többi résztvevőnek. A rendezvény egyik pontjaként sor került egy jövőbeni együttműködés lehetőségének felvázolására a nemzetközi rovartani szervezetek között. A Tápó-vidék Természeti Értékeiért Közalapítvány szeptemberben rendezte meg Farnoson a Kaszab Zoltán Emlékhetet, melyre közreműködőként társaságunkat is meghívták, így tagtársaink előadásai is gazdagították a rendezvényt.

Az év rovára 2023-ban a közönséges temetőbogár (*Nicrophorus vespillo*) volt, amiről a nyomtatott és elektronikus sajtó számos alkalommal hírt adott a társaság által közzétett sajtóanyag felhasználásával. Ismeretterjesztő cikkek jelentek meg több folyóiratban, valamint rádió- és TV-műsorokban is népszerűsítettük az év rovarát. Több rendezvényen is megjelenhettünk az év rovarával, sőt maga a szavazás is – habár a megszokott online felület volt az elsődleges színtere – az Állatszeretet Fesztiválon kezdődött, papíralapon. Az 2023-as év rovára program sikerességén BAKARDZSIEV Krisztián, KINÁL Ferenc, VAS Zoltán, SZŐKE Viktória, PUSKÁS Gellért, SZALÓKI Dezső, SZÉL Győző, TALLÓSI Béla, VIG Károly és DOMBI Orsolya munkálkodott.

2023-ban megjelent a *Folia entomologica hungarica*, a Magyar Természettudományi Múzeummal közös folyóiratunk 84. kötete, VAS Zoltán és SZŐKE Viktória szerkesztésében, melynek ebben az évben Facebook-oldala is indult. Megjelentettük továbbá a *Rovarász Híradó* 108–111. számait, HALTRICH Attila szerkesztésében.

Online jelenlétünk továbbra is jelentős. Honlapunkhoz az informatikai háttérrel SULYÁN Péter Gábor biztosítja, a grafikákat SZŐKE Viktória készíti, a fórum adminisztrátora LUKÁTSI Márk, a tartalmakért pedig DOMBI Orsolya felel. Mind népszerűbb Facebook-oldalunkat DOMBI Orsolya, HORVÁTH Dávid és KÓBOR Péter kezeli. SULYÁN Péter Gábor az előadói üléseink videóra rögzítésével és YouTube-csatornánkra való feltöltésével archiválja és elérhetővé teszi az előadásokat.

Köszönettel tartozunk a Magyar Természettudományi Múzeumnak előadói üléseink helyszínének biztosításáért. Külön köszönjük a zsíroskenyérpartik lebonyolítását HALTRICH Attilának, illetve az előadói ülések technikai feltételeinek biztosítását SULYÁN Péter Gábornak, valamint a múzeum részéről BÁNPATAKI Dórának és GYÖRGY Zoltánnak. Nem utolsósorban köszönet illeti kitelepüléseinken résztvevő tagtársainkat: ILNICZKY Sándort, SASVÁRI Zoltánt, SULYÁN Péter Gábort, SZŐCS Gábort, SZÉKELY Kálmánt, SZALÓKI Dezsőt, MAROSI Pált, MÉSZÁROS Ádámot, SZÉKELY Áront és DOMBI Orsolyát.

A titkári beszámolót a közgyűlés egyhangúlag elfogadta.

ELLENŐRI JELENTÉS

A társaság 2023. évi pénzügyi tevékenységével kapcsolatos ellenőri jelentést, valamint a tervezett 2024. évi költségvetést Both Veronika, a Számvizsgáló Bizottság elnöke olvasta fel.

A Magyar Rovartani Társaság Naplófőkönyvének és OTP számlája nyilvántartásának ellenőrzését elvégeztem. Mindent rendben találtam.

A Magyar Rovartani Társaság gazdálkodásáról a 2023. évi zárszámadás és vagonkimutatás alapján a következőket kívánom elmondani.

A társaság 2023-ban 3 478 924 Ft bevételből, a tervezettnél 146 452 Ft többletből gazdálkodott. Tagdíjhátralékból és előre fizetett tagdíjakból 117 000 forinttal több került befizetésre a tervezettnél, viszont az esedékes tagdíjakból 48 000 forinttal kevesebb összeg folyt be, mint amennyire számítottunk. A személyi jövedelemadó 1%-ából 11 449 forinttal több érkezett be a tervezettnél. Az OTP-számla kamata 3 Ft volt. Adományként 66 000 forintot kaptunk.

Társaságunk a 2023. évben a tervezett 1 159 000 forintnál 128 332 forinttal kevesebbet költött. Kiadásunk 1 030 668 forint volt. Ügyvitelre – OTP kezelési költség, postaköltség, könyvelői és közjegyzői díjazás, papír, írószer, nyomtatvány – közel annyit költöttünk, mint terveztük. A honlapunkra,

valamint a *Rovarász Híradó* nyomtatására és postázására valamivel kevesebbet fordítottunk a tervezettnél. A nyomtató üzemeltetésére nem terveztünk kiadást, és nem is költöttünk. Ebben az évben nem pályáztunk, ezért beadásának sem volt díja. Összességében 49 750 forinttal kevesebbet költöttünk a tervezettnél. Mivel a Magyar Természettudományi Múzeum térítésmentesen biztosítja üléseinkre a helyszínt, terembérleti díjat nem fizettünk, ezzel nem is terveztük. A rovarászkirándulás költsége a tervezett kiadásoknak közel egyharmadával volt több, és a 2024. évi kirándulásra is előleget kellett fizetni. 2023-ban nem rendeztünk Rovarászati Napokat, így a tervezett kiadásokra nem került sor. A Vászolyi Nyár rendezvényhez a tervezett összeggel járultunk hozzá. Így rendezvényekre 36 290 forinttal többet költöttünk a tervezettnél.

A Frivaldszky Imre Emlékplakett gondozására 30 760 forinttal magasabb összeget terveztünk, mint amennyire szükség volt. A *Folia entomologica hungarica* kiadásának támogatása 7 513 forinttal volt több a tervezettnél. Útiköltség-térítésre, reprezentációra, egyéb váratlan kiadásra, eszközök karbantartására 91 625 forinttal kevesebbet költöttünk a tervezettnél. Összességében 128 332 forinttal költöttünk kevesebbet a tervezettnél. Bevételeink és kiadásaink alapján a 2023. évet 2 448 256 forint egyenleggel zártuk. Tevőleges vagyونunk készpénzben 114 120 Ft, OTP-számlán 2 334 136 Ft, azaz összesen az év végén 2 448 256 Ft, tagdíjhátralékból 725 500 Ft. Nemleges vagyونunk a tagdíjhátralék 50%-a (362 750 Ft). Tiszta vagyон ennek megfelelően 2 811 006 Ft. Felszerelési tárgyaink: laptop, 2 db projektor, diavetítő, fénymásoló, számológép, papírvágó, videokamera, mikrofon, hangfal, 2 db akkumulátor. Rossz állapota miatt selejtezésre került a nyomtató.

A társaság 2024. évi költségvetését tervezve a következő bevételekre számítunk: tagdíjból és tagdíjhátralékból, előrefizetett tagdíjból 620 000 Ft, a személyi jövedelemadó 1 %-ából 250 000 Ft. Ehhez járul hozzá a 2023. évi 2 448 256 Ft pénzmaradvány, valamint a megpályázott, de még függőben lévő MTA támogatásból 1 451 000 Ft. Ennek értelmében 4 770 156 forintból tervezzük gazdálkodni.

Tervezett kiadásaink: ügyviteli kiadásokra 285 000 Ft (OTP kezelési költség, posta, papír-írószer-nyomtatvány, könyvelő, pályázat, honlap, nyomtató, *Rovarász Híradó*), pályázatok díjazására 60 000 Ft, pályázati oklevelek és fotók nyomtatására 50 000 Ft, a Vászolyi Nyár kiállításának támogatására 50 000 Ft, Frivaldszky Imre Emlékplakett gondozására 50 000 Ft, a *Folia entomologica hungarica* támogatására 400 000 Ft, szakkönyvkiadás támogatására 200 000 Ft, eszközök karbantartására 50 000 Ft, egyéb váratlan kiadásokra 100 000 Ft, a Rovarászkirándulásra önerőből 100 000 Ft. A megpályázott MTA támogatásból kívánjuk finanszírozni: Fiatal Entomológusok Klubja terembérleti díja 140 000 Ft, Rovarászkirándulás szállásra 384 000 Ft, útiköltségre 80 000 Ft, Orthopterás Találkozó útiköltségre 80 000 Ft, International Congress of Entomology (ICE) konferencia regisztrációs díja 210 000 Ft, rovarfeszítő deszka oktatáshoz 50 000 Ft, rovarmű oktatáshoz 36 000 Ft, rovarbemutató dobozok

24 900 Ft, promóciós anyagok és ajándéktárgyak 100 000 Ft, 2 db hordozható binokuláris mikroszkóp 150 000 és 32 000 Ft, fűháló 120 000 Ft. A tervezett kiadásaink összesen: 2 751 900 Ft. Ennek megfelelően a 2024. évre tervezett pénzmaradványunk: 2 018 256 Ft.

Kérem a tisztelt Közgyűlést, hogy a 2024. évi költségvetési tervünket úgy fogadja el, hogy azt jelenleg az MTA pályázatunkon elnyerni kívánt összegekkel terveztük. Ha nem, vagy csak egy részét nyerjük el a pályázott összegeknek, akkor a Társaság Elnöksége és Választmánya a költségvetés ezen tételeit újragondolja.

Végül megköszönöm SZALÓKI Dezső pénztárosnak precíz, önzetlen, feladatkörén túlmutató, rendkívül hasznos, körültekintéssel végzett munkáját, DOMBI Orsolya titkárunknak mindenre kiterjedő ügyszeretetét és gondosságát, rugalmas alkalmazkodását a feladatokhoz és az emberekhez, illetve könyvelőnknek szakmai hozzáértését és pontosságát. Köszönet illeti együttműködésükért és segítségükért BALÁZS Klárát és SULYÁN Péter Gábort, a Számvizsgáló Bizottság tagjait.

A Magyar Rovartani Társaság 2023. évi zárszámadása

BEVÉTELEK		
1.	Készpénzmaradvány 2022-ből	2 462 472
2.	Tagdíjhátralékból	275 000
3.	Esedékes tagdíjakkból	352 000
	Előre fizetett tagdíjakkból	62 000
4.	Adomány	66 000
5.	OTP-számla kamatai	3
6.	Személyi jövedelemadó 1%-a	261 449
	Bevételek összesen	3 478 924

KIADÁSOK		
1.	Ügyviteli kiadások	
	– OTP kezelési költség	57 251
	– postaköltség	10 450
	– papír, írószer, nyomtatvány	9 610

	– könyvelő, közjegyző	45 000
	– pályázat	–
	– honlap költségei	11 610
	– nyomtató üzemeltetése	–
	– <i>Rovarász Híradó</i> nyomtatása és postázása	31 325
2.	Rendezvények	
	– terembérleti díj	–
	– Rovarászkirándulás támogatása	280 290
	– Rovarászkirándulás előleg	96 000
	– Rovarászati Napok	–
	– pályázatok díjazása	–
	– pályázathoz oklevelek, kiállítandó fotók nyomtatása	–
	– vászolyi kiállítás	50 000
3.	<i>A Folia entomologica hungarica</i> támogatása 2023	387 513
4.	Frivaldszky Imre Emlékplakett	3 240
5.	Útiköltség-térítés	8900
6.	Reprezentáció	9840
7.	Egyéb váratlan kiadások	29 635
8.	Eszközök karbantartása	–
	Kiadások összesen	1 030 668
	Maradvány	2 448 256

VAGYONKIMUTATÁS

I.	Tevőleges vagyon	
	1. Készpénz	114 120
	2. OTP-számlán	2 334 136
	Összesen	2 448 256
	3. Tagdíjhátralék	725 500
	Tevőleges vagyon összesen	3 173 756

II.	Nemleges vagyon: a tagdíjhátralék 50 %-a	362 750
III.	Tiszta vagyon	2 811 006
	Felszerelési tárgyak: laptop, 2 db projektor, diavetítő, fénymásoló, számítógép, papírvágó, videokamera, mikrofon, hangfal, 2 db akkumulátor	
	Selejtezésre került: nyomtató	

A Magyar Rovartani Társaság tervezett 2024. évi költségvetése

BEVÉTELEK		
1.	Készpénzmaradvány 2023-ból	2 448 256
2.	Tagdíjhátralékból	200 000
3.	Esedékes tagdíjakból	400 000
	Előre fizetett tagdíjakból	20 000
	MTA támogatás 2024	1 451 900
4.	Személyi jövedelemadó 1%-a	250 000
	OTP-számla kamatai	–
	Bevételek összesen	4 770 156

KIADÁSOK		
1.	Ügyviteli kiadások	
	– OTP kezelési költség	60 000
	– postaköltség	20 000
	– papír, írószerszám, nyomtatvány	20 000
	– könyvelő	45 000
	– pályázat	10 000
	– honlap költségei	50 000
	– nyomtató üzemeltetése	50 000
	– <i>Rovarász Híradó</i> nyomtatása és postázása	30 000

2.	Rendezvények	
	– FEK terembérleti díj (MTA 2024)	140 000
	– Rovarászkirandulás önerő	100 000
	– Rovarászkirandulás szállás (MTA 2024)	384 000
	– Rovarászkirandulás útiköltség (MTA 2024)	80 000
	– Orthopterás Találkozó útiköltség (MTA 2024)	80 000
	– ICE konferencia regisztráció (MTA 2024)	210 000
	– lepke-feszítődeszka (10 db) – oktatáshoz (MTA 2024)	50 000
	– rovartű (többféle méret, 2000 db) – oktatáshoz (MTA 2024)	36 000
	– rovar bemutatódobozok (10 db) (MTA 2024)	24 900
	– promóciós anyagok és ajándéktárgyak (standoláshoz) (MTA 2024)	100 000
	– hordozható binokuláris mikroszkóp (bemutatáshoz) (MTA 2024)	150 000
	– hordozható binokuláris mikroszkóp (terepre) (MTA 2024)	32 000
	– fűháló (10 db) (MTA 2024)	120 000
	– pályázatok díjazása	60 000
	– pályázathoz oklevelek, kiállítandó fotók nyomtatása	50 000
	– vászolyi kiállítás	50 000
3.	Frivaldszky Imre Emlékplakett gondozása	50 000
4.	A <i>Folia entomologica hungarica</i> kiadásának támogatása	400 000
5.	Szakkönyvkiadás támogatása	200 000
6.	Egyéb váratlan kiadások	100 000
7.	Eszközök karbantartása	50 000
	Összesen	2 751 900
	Tervezett maradvány	2 018 256

Az ellenőri jelentést és a 2024. évi pénzügyi tervet a közgyűlés egyhangúlag elfogadta. Ezután az elnök felkérte VAS Zoltánt és SZŐKE Viktóriát, a *Folia entomologica hungarica* szerkesztőit, hogy ismertessék a szerkesztői beszámolót.

SZERKESZTŐI JELENTÉS

A *Folia entomologica hungarica* 2023. évi 84. kötete 60 nyomtatott példányban jelent meg, a nyomdai költségeket a Magyar Rovartani Társaság finanszírozta. A kötet terjedelme XII + 193 számozott oldal; 19 angol nyelvű, taxonómiai és faunisztikai témájú tudományos közleményt tartalmaz, illetve ezek mellett angol nyelvű szerkesztői előszót és (frissített, kiegészített) szerzői útmutatót, valamint a magyar nyelvű *Társasági élet* rovatot. A tudományos cikkek szerzőinek száma 21, valamennyien magyarok. Az új tudományos eredmények közül a Magyarország és más országok faunájára új, valamint a tudományra új fajok megoszlása az alábbi táblázatban látható.

Csoport	Magyarországra új fajok	Más országokra új fajok	Tudományra új fajok
Poloskák (Heteroptera)	1		
Kabócák (Auchenorrhyncha)	1		
Igazi recésszárnyúak (Neuroptera)		1	2
Hártyásszárnyúak (Hymenoptera)	6	13	11
Lepkék (Lepidoptera)	10	1	1
Bogarak (Coleoptera)	5	2	
Összesen	23	17	14

A 2023-as év során is folyamatos volt a *Folia entomologica hungarica*-ban publikált közlemények online megjelenése (a *folia.nhmus.hu* felületen), akárcsak a megjelent cikkek archiválása a Zenodo repozitóriumban és – a nevezéktani cselekményeket tartalmazó közlemények esetében – a ZooBank-ban (ezek szükségességéről és előnyeiről a korábbi szerkesztői beszámolóinkban részletesen szoltunk).

Nagy örömünkre szolgál, hogy a 2023-ban megjelent tudományos cikkek száma (19) jóval magasabb volt az elmúlt években megszokottnál. Úgy tűnik, a szerzők számára nagy vonzerőt jelent a lap által nyújtott folyamatos, kiemelkedően gyors publikációs lehetőség és alapos szöveggondozás.

A tudományos cikkek disszeminációjával kapcsolatos további fejlesztés, hogy a szerkesztők 2023 elején létrehozták a *Folia entomologica hungarica* Facebook-oldalát, amelyet folyamatosan üzemeltetnek, és valamennyi cikkről a megjelenése napján egy illusztrált, népszerűsítő posztot tesznek közzé a közösségi médiában. Az oldal követői így azonnal értesülnek az új megjelenésekről, illetve sokkal több érdeklődőhöz eljutnak az eredmények, ráadásul bárki számára könnyen megoszthatóan, terjeszthetően további érdeklődő személyek, csoportok felé.

A szerkesztők munkáját 2023-ban is TÓTH Balázs olvasószerkesztőként, RÉDEI Dávid pedig tudományos tanácsadóként segítette; alapos, precíz és gyors munkájukért nagyon hálásak vagyunk. Köszönjük a szerzőknek is, hogy kéziratokkal, eredményeikkel a *Folia entomologica hungarica* működését támogatták!

A közgyűlés a szerkesztői jelentést egyhangúlag elfogadta.

A FRIVALDSZKY IMRE EMLÉKPLAKETT ÁTADÁSA

A Frivaldszky Plakettbizottság 2024. január 19-én hozott döntése alapján a Frivaldszky Imre Emlékplakett bronz fokozatát SÜLYÁN Péter Gábornak ítélte oda. Az elnök felolvasta a kitüntetett méltatását, majd átadta az emléklakettet.

SÜLYÁN Péter Gábor felterjesztése

Ezúton szeretnék javaslatot tenni a Frivaldszky Imre Emlékplakett bronz fokozatának odaítélésére SÜLYÁN Péter Gábor tagtársunk számára, aki tevékenységeivel évek óta kiemelkedő módon támogatja a Magyar Rovartani Társaság munkáját, tudományos és ismeretterjesztő céljainak elérését, illetve a társasági közösségépítést.

SÜLYÁN Péter Gábor Salgótarjában született 1974. augusztus 31-én. Alap- és középfokú iskoláit szülővárosában végezte, a Madách Imre Gimnáziumban érettségizett 1993-ban. Tanulmányait az érettségi után a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen folytatta, ahol 1998-ban okleveles agrármérnökként végzett, kertészeti szakirányon. A tartalékos parancsnoki szolgálat után a régi hobbijának számító számítástechnika területén szerzett rendszerinformatikusi végzettséget. A Nógrád Megyei Földhivatalnál (most Nógrád Vármegyei Kormányhivatal) kezdett 2001-ben mezőgazdászként dolgozni, majd 2014-ben halászati-halgazdálkodási szakmérnöki végzettséget szerzett a Szent István Egyetem gödöllői kampuszán. 15 év földhivatali pályafutás után 2016-ban a Földművelésügyi Minisztérium projektkoordinációs és IT biztonságfelügyeleti főosztályára nyert felvételt térinformatikus munkakörbe. Két évvel később szakmai érdeklődésének, jó kollegiális kapcsolatainak és együttműködéseinek köszönhetően a Természetmegőrzési Főosztályra került, ahol először Natura

2000 koordinátor, majd Natura 2000 informatikai referens munkakörben tevékenykedett, egészen 2021 szeptemberéig. 2022. januárban agrárinformatikai munkatársként kezdett az Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézetnél, majd ugyanitt 2023. januártól agrárinformatikai projektvezető kutató munkakört tölt be. 2022 júniusától mellékállásban egyéni vállalkozó, fő profilja a lepke-monitoring és az informatikai fejlesztés.

Már gyerekként érdekelték az állatok és a természet, főként rovarokkal, kételtűekkel és hullókkal szeretett foglalkozni. Gimnáziumi évei alatt – egy osztálytársa és egyben jó barátja útmutatása mellett, akitől a lepkepreparálást is megtanulta – kezdett éjjeli lepkéket (főként bagolylepkéket) gyűjteni. Bár felállított egy 200–300 példányból álló gyűjteményt, azonban a vidéki lehetőségekből adódó szakmai támogatás hiánya és az állagmegóvási problémák miatt ezzel később felhagyott. Egyetemi évei alatt lehetősége nyílt volna újra lepkékkel foglalkozni, de akkor inkább a botanika, a halgazdálkodás és a kertészet felé orientálódott. A rovartanhoz, különösen a lepkékhez való „visszatérésére” 2012 őszén került sor, amikor bátonyterenyei kertesháza udvarán – részben nosztalgiaiból, részben az egyszerű megvalósíthatóság okán – újra elkezdett lámpázni. Ekkor már nem, vagy csak minimális mértékben koncentrált a gyűjteménye építésére, sokkal inkább az adatrögzítés és adatfeldolgozás kezdte érdekelni. Fényképfelvételekkel regisztrálta a fényre érkező fajokat; nemcsak a lepkéket, hanem a rovarok szinte minden csoportját. Az érdeklődés újraéledéséhez erősen hozzájárultak az akkoriban alakult Facebook-csoportok (Növényhatározó, Rovarhatározó), ahol – főként utóbbi csoportban – aktívan részt vett a találatok meghatározásában is. Talán ennek folyamán kereste meg őt és akkori párját GYÖRGY Zoltán, a Magyar Rovartani Társaság akkori jegyzője, aminek köszönhetően 2013 februárjában mindketten beléptek a Magyar Rovartani Társaságba. Ettől kezdve aktívan látogatták az előadóüléseket, és részt vettek a mátraházai rovarász kiránduláson (2013), ahol a jelenlévő lepkészek – főként SZABÓKY Csaba – hatására Péter érdeklődése újra a lepkészet felé orientálódott.

SULYÁN Péter Gábor esetében a szakmai érdeklődés és munkásság, a társasági tevékenységek és a zoológus közösséggel való személyes és online kapcsolatépítés szervesen összekapcsolódtak. A gyermekkori érdeklődés és a fiatalkori „szárnypróbálgatások” után sajátos módon a közösségi média adott újabb lendületet rovarászati tevékenységének: amellet, hogy a már említett Facebook-csoportokban aktívan részt vett, később megalapította a (jelenleg már 26 ezer tagú) Állathatározó csoportot, amelyet – felkért admin társaival együtt – több mint 10 éven keresztül moderált, egészen 2022-ig. Szintén a Facebook és az ott létrejött ismeretségek voltak katalizátorai annak a kezdeményezésnek, amely a Fauna Hungariae füzetek digitalizálását és elérhetővé tételét szolgálta, amelyben Péter markáns szerepet játszott: részben az általa digitalizált füzetek nagy számával, részben pedig a szervezőtevékenységével. Nagy mértékben köszönhető az utóbbinak az is, hogy később több fiatal csatlakozott a Magyar Rovartani

Társasághoz. Mindezek közvetlenül hatottak szakmai pályafutására is: a hobbi jellegű érdeklődéstől egyre inkább hivatásszerű irányba tolódott tevékenysége. A rovarászathoz még nem igazán kapcsolódó, földhivatali mezőgazdász területről az informatikai érdeklődése és hozzáértése által megnyíltak a kapuk a természetvédelem területére: először térinformatikusként, a Természetvédelmi Informatikai Rendszer felhasználói támogatásán keresztül. E munkakörben kezdett intenzíven foglalkozni a biotikai adatok gyűjtésének problémakörével, és fejleszteni egysaját rendszert lámpázási adatainak és fényképeinek rendszerezésére, adatbázisban rögzítésre, amely tapasztalatok később megalapozták ez irányú tevékenységeit is. A Természetmegőrzési Főosztályra átkerülve megtalálta élete hivatását, és olyan folyamatok részese lehetett, amelyek országos szinten meghatározóak voltak a természetvédelem területén. A teljesség igénye nélkül: egyik irányítója és részben fejlesztője az állami természetvédelmi központi honlap megújításának; az Interaktív Természetvédelmi Térkép üzemeltetője; a központi biotikai adatbázis létrehozója és üzemeltetője; a BIOTIKA (későbbi nevén BÁRKA) projekt megálmodója, kezdeményezője és távozásáig szakértője; a lepkék és a bogarak NBmR fajcsoportfelelőse, a Zöld Forrás pályázat bírálóbizottsági tagja stb. volt. Ilyen irányú munkáiról és az eredményekről összefoglaló előadást is tartott a Magyar Rovartani Társaság 880. előadóülésén, 2021 szeptemberében.

Jelenlegi munkahelye mellett – amely csak részben kötődik a biodiverzitás védelméhez – szakmai tevékenységét önkéntes alapon és egyéni vállalkozóként folytatja, amely nagyrészt a SPRING projekt és az NBmR éjjeli- és nappalilepke-felmérésekben való részvételből, környezeti nevelésből (bemutatók tartása) és természetvédelemhez kapcsolódó informatikai fejlesztésekből áll. Emellett három éve részt vesz a Peszéri-erdő területén folyó díszes tarkalepke-populáció komplex felmérésében, amely remélhetőleg jövőbeni PhD tanulmányainak is az alapját képezi majd a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetemen. Bár a Frivaldszky Imre Emlékplakett bronz fokozatának odaítéléséhez nem szükséges a tudományos tevékenység vizsgálata, mégis érdemes megemlíteni, hogy SÜLYÁN Péter Gábor tíz, a rovarászat témakörében megjelent publikáció és előadás társszerzője. Bár saját gyűjteményt nem épít, utazásai során végzett gyűjtőtevékenységével a Magyar Természettudományi Múzeum rovargyűjteményeit is rendszeresen gyarapítja, gazdagítja.

SÜLYÁN Péter Gábor 2018-tól tagja a Magyar Rovartani Társaság Választmányának, a Számvizsgáló Bizottság tagjaként. (Tudományos közéleti aktivitását jól jellemzi, hogy emellett más szervezeteknél is tevékenykedik: jelenleg a Magyar Biológiai Társaság Ökológiai és Természetvédelmi Szakosztályának titkára, a Szalkay József Magyar Lepkészeti Egyesület, az MME Lepkevédelmi Szakosztály és a Magyar Biodiverzitás-kutató Társaság tagja.) A Magyar Rovartani Társaságban hangsúlyos szerepvállalása – a választmányi és előadóüléseken való aktív részvételen és a számvizsgáló bizottsági feladatain túl – az előadóüléseken elhangzott előadások felvétele, utófeldolgozása és közzététele a társaság YouTube-csatornáján. Ezt 2017 óta végzi, eredményeként pedig

jelenleg 136 videó érhető el a társaság csatornáján. Egyedülálló lehetőséget jelent ez például vidéki tagtársainknak, akiknek nem áll módjában az előadóülésekre elutazni, mivel – Péter munkájának köszönhetően – így is meghallgathatják az előadásokat. Nem elhanyagolható azonban az az értékmegőrző jellegű eredmény sem, amely révén a későbbi évek, évtizedek entomológusainak is lehetősége adódik meghallgatni olyan kollégáik egykori előadásait, akiket talán személyesen már nem volt lehetőségük megismerni.

SULYÁN Péter Gábor az utóbbi években oroszánrészt vállal a Magyar Rovartani Társaság honlapjának gondozásában is; segítőkészségére, gyors és problémamegoldó munkájára mindig számíthatunk. Emellett aktívan közreműködik a szervezési és logisztikai feladatokban, főként a rovarászkirándulások esetében. Közösségépítő szerepe kapcsán pedig fontos kiemelni azt is, hogy gyakran szervez informális, népszerű összejöveteleket (pl. „rovaráspiknikék” a Margit-szigeten, „rovarász Mikulás” összejövetelek stb.).

A Frivaldszky Imre Emlékplakett bronz fokozatával az a magyar rovarász tüntethető ki, aki a Magyar Rovartani Társaság életében, működésében több éven keresztül kiemelkedően aktív tevékenységet végez, munkájával segíti a Társaság céljainak megvalósulását, különös tekintettel az entomológiai ismeretterjesztés, szemléletformálás területén. Úgy vélem, SULYÁN Péter Gábor társasági tevékenysége ezen kritériumoknak hiánytalanul megfelel: a megörökített előadásokkal és a honlap gondozásával hozzájárul ahhoz, hogy tagtársaink és érdeklődők szélesebb köréhez eljusson a társaság tudományos és ismeretterjesztő tevékenysége, illetve személyes és online közösségépítő szerepe révén is segíti a társaság céljainak megvalósulását.

A fentiek tekintetbe vételével javaslom számára a bronz fokozat odaítélését.

VAS Zoltán
Magyar Természettudományi Múzeum
Budapest, 2023.12.11.

TISZTÚJÍTÁS

A levezető elnök bejelentette, hogy 2024. február 29-én az Elnökség tagjainak, a Számvizsgáló Bizottság elnökének és két tagjának, illetve a Választmány öt tagjának (FÓNAGY Adrien, KISS Balázs, PUSKÁS Gellért, SZŐCS Gábor és TÓTH Balázs) mandátuma jár le.

HALTRICH Attila bemutatta az Elnökség és a Választmány által a megüresedő posztokra javasolt személyeket. A levezető elnök ismertette, hogy bár öt megüresedő mandátum van a Választmányban, az Elnökség és a Választmány további három jelöltet állít a korábban betöltetlen posztokra is.

A közgyűlés egyhangúlag elfogadta a tisztségekre tett személyi javaslatokat. Újabb személyre senki nem tett szóban javaslatot. A levezető elnök KUTASI Csabát kérte fel a titkos szavazás levezetésére, valamint MEZŐFI Lászlót és SCHLITT Bencét a leadott szavazatok összesítésére. A közgyűlés nyílt szavazással, egyhangúlag elfogadta a szavazás módjára és a felkért személyekre tett javaslatot. Ezt követően került sor a titkos szavazásra. A szavazatszámlálás idejére a levezető elnök rövid szünetet rendelt el.

A szavazatok összeszámlálása után KUTASI Csaba tájékoztatta a közgyűlést, hogy a 42 résztvevőtől beérkezett 42 szavazat közül 42 érvényes volt, majd ismertette a szavazás eredményét. Az összesített szavazatok alapján a közgyűlés az MRT Elnöksége, a Számvizsgáló Bizottság és a Választmány rendes tagja tisztségekre az alábbi személyeket választotta meg (a név után zárójelben a kapott érvényes szavazatok száma olvasható):

- Elnök 2027. február 28-ig: HALTRICH Attila (42),
- I. alelnök 2027. február 28-ig: VAS Zoltán (40),
- II. alelnök 2027. február 28-ig: SZABÓKY Csaba (42),
- Titkár 2027. február 28-ig: SÜLYÁN Péter Gábor (42),
- Előadásszervező 2027. február 28-ig: KOCZOR Sándor (42),

- Szerkesztő 2027. február 28-ig: VAS Zoltán (42) és SZŐKE Viktória (42),
- Pénztáros 2027. február 28-ig: SZALÓKI Dezső (42),
- Jegyző 2027. február 28-ig: SZŐKE Viktória (42),

- Számvizsgáló Bizottság elnöke 2027. február 28-ig: BOTH Veronika (42),
- Számvizsgáló Bizottsági tag 2027. február 28-ig: BALÁZS Klára (42) és SZÉNÁSI Ágnes (42),

- a Választmány tagja 2027. február 28-ig DOMBI Orsolya (42),
- a Választmány tagja 2027. február 28-ig KISS Balázs (42),
- a Választmány tagja 2027. február 28-ig PUSKÁS Gellért (42),
- a Választmány tagja 2027. február 28-ig SZŐCS Gábor (42),
- a Választmány tagja 2027. február 28-ig TÓTH Balázs (40),
- a Választmány tagja 2026. február 28-ig PEREGOVITS László (39),
- a Választmány tagja 2026. február 28-ig MÉSZÁROS Ádám (37),
- a Választmány tagja 2025. február 28-ig FÓNAGY Adrien (36).

A levezető elnök megköszönte a szavazást lebonyolító KUTASI Csaba és a szavazatszámláló bizottság munkáját, gratulált a tisztségekre megválasztott személyeknek.

A Magyar Rovartani Társaság vezetősége 2024-ben

Elnök: HALTRICH Attila

I. alelnök: VAS Zoltán

II. alelnök: SZABÓKY Csaba

Titkár: SÜLYÁN Péter Gábor

Előadásszervező: KOCZOR Sándor

Szerkesztők: VAS Zoltán és SZŐKE Viktória

Pénztáros: SZALÓKI Dezső

Jegyző: SZŐKE Viktória

Számvizsgáló Bizottság

Elnök: BOTH Veronika

Tagok: BALÁZS Klára, SZÉNÁSI Ágnes

Választmányi tagok

2025. február 28-ig: FÓNAGY Adrien, MARKÓ Viktor, RONKAY László,
SASVÁRI Zoltán, VÁSÁRHELYI Tamás

2026. február 28-ig: BAKARDZSIEV Krisztián, ILNICZKY Sándor,
MEZŐFI László, MÉSZÁROS Ádám, PEREGOVITS László

2027. február 28-ig: DOMBI Orsolya, KISS Balázs, PUSKÁS Gellért,
SZŐCS Gábor, TÓTH Balázs

A FRIVALDSZKY IMRE EMLÉKPLAKETT ALAPSZABÁLYÁNAK MÓDOSÍTÁSA

A levezető elnök ismertette a Frivaldszky Imre Emlékplakett alapszabályának módosítási javaslatát, amelyről korábban írásos tájékoztatást is kapott a Tagság, és amelyet a Választmány 2023. március 17-i ülésén megszavazott. A közgyűlés még jelen lévő tagjai a javasolt változtatásokat nyílt szavazással, 24 igen, kettő nem és négy tartózkodó szavazattal elfogadták. Az alapszabály megújult, teljes szövegét a Társasági élet rovat végén közöljük.

AZ MRT ALAPSZABÁLYÁNAK MÓDOSÍTÁSA

A levezető elnök ismertette a Polgári Törvénykönyv változása miatt szükségessé vált módosításokat az MRT Alapszabályát illetően. A közgyűlés még jelen lévő tagjai a javasolt változtatásokat nyílt szavazással, egyhangúlag elfogadták.

INDÍTVÁNYOK

A közgyűlés utolsó napirendi pontjaként indítványok benyújtására volt lehetőség. HALTRICH Attila tájékoztatta a közgyűlést, hogy előzetesen a Vezetőséghez nem érkezett indítvány.

A közgyűlés részéről három szóbeli indítvány érkezett.

KUTASI Csaba az elmaradt Rovarászati Napok kapcsán indítványozta, hogy 2024-ben mindenképpen legyen megtartva ez a rendezvény, és ezentúl ne maradjon el. Amennyiben igény van rá, a szervezésben is szerepet vállal.

SZABÓKY Csaba az előadóüléseken tartott előadások időkeretének betartatására, illetve időmérő eszköz beszerzésére tett javaslatot a korábban előfordult jelentős időtúllépések miatt. A leendő előadókat kérte, hogy előzetesen az előadásaik hosszára vonatkozóan valós időt jelöljenek meg. Ehhez az indítványhoz kapcsolódóan jelezte SZIRÁKI György, hogy az előadások végi hozzászólások időtartamának korlátozása pedig megakadályozhatja a „bújtatott előadások” tartását.

SULYÁN Péter Gábor javaslatot tett az MRT ifjúsági tagozatának létrehozására, az által, hogy a MÉSZÁROS Ádám vezette, havi rendszerességgel az ArtEnto Ökocentrumban tartott Fiatal Entomológusok Klubja (FEK) nevű rendezvényt a Társasághoz kapcsoljuk.

MÉSZÁROS Ádám az ArtEnto Alapítvánnyal, illetve az alapítvány kurátorával, DUSNOKI Annával való egyeztetést kérte az ügyben, de amennyiben a megegyezés sikeres lesz, köszönettel elfogadja a FEK MRT ifjúsági tagozat keretein belüli további működését.

A titkári posztról leköszönő DOMBI Orsolya köszönetet mondott az elmúlt három évért, sikeres munkát kívánt az új titkárnak, illetve kiemelten megköszönte SZALÓKI Dezső segítségét és 25 éves munkáját a Társaság titkáráként és pénztárosaként. HALTRICH Attila, újraválasztott elnökként, megköszönte DOMBI Orsolya eddigi munkáját és további sikeres, választmányi tagként való működést kívánt.

HALTRICH Attila megköszönte a résztvevők aktív közreműködését és bezárta az MRT 2024. évi rendes közgyűlést.

A MAGYAR ROVARTANI TÁRSASÁG 2023. ÉVI
ELŐADÓÜLÉSEINEK TÁRGYSOROZATA

892. előadás, január 20.

1. HALTRICH Attila: Személyes megemlékezés Kosztarab Mihályról
2. KOCZOR Sándor, SZENTKIRÁLYI Ferenc és TÓTH Miklós: Fajok közötti és ivari eltérések zöldfátyolkák kémiai ökológiájában
3. HALTRICH Attila: Harmadszorra a Bihari-havasokban

893. előadás, február 16. – Az MRT 2023. évi közgyűlése

1. VARGA Zoltán: Lepidopterológiai kutatásaink Euráziában – Ázsia lepkéi diverzitásának nyomában
2. VAS Zoltán: A tudományos nevek különlegességei és különcei

894. előadás, március 17.

1. VÁSÁRHELYI Tamás: A Beporzók napja előző, a gatyásméhek következő öt évéről
2. VIG Károly: Kabóca – öröklét – művészet
3. BÁLINT Zsolt, KATONA Gergely és TÓTH Balázs: A Magyar Nemzeti Múzeum kétszáz éve vásárolta meg az Ochseneimer-féle lepkegyűjteményt

895. előadás, április 21.

1. VICZIÁN Orsolya, BODNÁR Dominika, JUHÁSZ András, FODOR József, THOLT Gergely, OTT Péter G. és MERGENTHALER Emese: A szilva-levélbolha (*Cacopsylla pruni*) és más levélbolhafajok fenyőfélékről való gyűjtése során szerzett tapasztalataink
2. MÉSZÁROS Ádám, KRISKA György és EGRİ Ádám: Vizuális ökológiai vizsgálatok kérészeken (Ephemeroptera) és keringőbogarakon (Coleoptera: Gyrimidae)
3. KOCZORSÁNDOR: Beszámoló egy közöskémiai ökológiai és gyümölcsstermesztési konferenciáról

896. előadóiülés, május 19. – Kozár Ferenc Emlékülés

1. KISS Balázs: Megemlékezés Dr. Kozár Ferenc halálának 10., születésének 80. évfordulója alkalmából
2. KONTSCHÁN Jenő: *Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica* 2023. évi első kötete Kozár Ferenc emlékének dedikálva
3. SZÖCS Gábor: Kozár Ferenc: két korszak határán
4. VIG Károly: Színek, lakkok, pajzstetvek
5. SZITA Éva: Kozár Ferenc és a pajzstetvek
6. M. Bora KAYDAN: Ferenc Kozár – A scientist of international reputation
7. MARKÓ Viktor: Kozár Ferenc és a magyarországi alma-ökoszisztéma kutatások
8. KISS Balázs: A Kozár Ferenc által kezdeményezett öko-faunisztikai kutatások a hazai autópályák mentén
9. VONA-TÚRI Diána: Az autópályaszegélyek ászkarákfaunája
10. KONTSCHÁN Jenő: Atkák és levélbolhák a hazai autópályá-pihenőhelyeken

897. előadóiülés, szeptember 22.

1. DEUTSCH Ferenc és KISS Balázs: Egy évtizednyi együttélés története. Áttekintés a pettyesszárnyú muslica 2012-es hazai megjelenése óta összegyűlt ismereteinkről
2. LÁSZLÓ Márk, KATONA Gergely, PÉNTEK Attila László és NAGY Anna Viola: Egy inváziós fogólábúfaj (*Hierodula tenuidentata*) terjedése Európában
3. ILNIZKY Sándor: Ciprus, 2023. Képes útibeszámoló

898. előadóiülés, október 20.

1. SZÉL Győző: Retezár Imre, a gátfutás bajnoka, a futrinkák nagymestere
2. VAS Zoltán: Megjelent Magyarországon is az ázsiai lódarázs (*Vespa velutina*)
3. KÁRPÁTI Zsolt, Teun DEKKER és Bill S. HANSSON: A kukoricamolylepke feromon-felfogásának neuroanatómiai és fiziológiai háttere
4. OROSZ András, SCHLITT Bence, KERESZTES Gábor és KOCZOR Sándor: Első adatok a *Hishimonus hamatus* hazai megjelenéséről

899. előadózás, november 17.

1. SZÉL Győző: Fél évszázad a múzeum szolgálatában: Kaszab Zoltán (1915–1986)
2. OROSZ András és SCHLITT Bence: Újabb inváziós kabócafaj megjelenése hazánkban: *Erasmoneura vulnerata* (Hemiptera: Cicadellidae)
3. BOZÓKI Balázs és SZARVAS Angéla: Beszámoló a Farnos településen megrendezett Kaszab Zoltán emlékhétről

900., ünnepi előadózás, december 15.

1. MOLNÁR Béla Péter és SZŐCS Gábor: A csábítás illatai – szerzői szemmel
2. SZÉL Győző és DOMBI Orsolya: Búcsú a temetőbogártól
3. PUSKÁS Gellért: Eredményhirdetés: bemutatkozik a 2024-es év rovára
4. SZÉL Győző: A Magyar Rovartani Társaság megalakulása és a kezdetek
5. HALTRICH Attila: Képek a Magyar Rovartani Társaság elmúlt 900 előadózásából

A Magyar Rovartani Társaság 900., ünnepi előadózásán tartott előadása után a *Folia entomologica hungarica* szerkesztői felkérték HALTRICH Attilát, hogy az előadásában elhangzottakat a társaságra vonatkozó kiemelkedő tudománytörténeti értéke miatt írásos formában is dolgozza ki, hogy így megörökíthessék azt a Társasági élet rovatban. HALTRICH Attila a felkérést örömmel elvállalta, és az alábbi előadózás-történeti áttekintést fogalmazta meg.

GONDOLATOK A MAGYAR ROVARTANI TÁRSASÁG
ELŐADÓÜLÉSEIRŐL, ANNAK KAPCSÁN,
HOGY NEMRÉG TARTOTTUK A 900-ADIKAT

HALTRICH Attila

2023. december 15-én tartotta a Magyar Rovartani Társaság (MRT) a 900. előadózását. Ez a szám még nagyobb is lehetne, amennyiben a társaság működését nem szakították volna meg időlegesen háborúk, gazdasági világválságok, forradalmak. Az MRT ugyanis az ország legrégebbi szakmai civil szervezete, mely folyamatosan működik immár 114 éve. 1910-ben alakult *Magyar Entomológiai Társaság* néven, majd 1923-ban vette fel a ma is használatos elnevezést.

Sajnos az MRT irattári anyaga a második világháború során megsemmisült, így a legtöbb információt az előadózásokról az ezekre az alkalmakra készült (nyomtatott) Meghívók szolgáltatják. Ezekből szerezhethünk tudomást az előadóról, az előadások címéről, az ülések helyszínéről stb. Ezeket a meghívókat

régen a MRT mindenkori titkára adta fel postán, egy-két héttel az ülés megtartása előtt. Ma már mindez e-mail-ben történik, az MRT tagjai egy címlista alapján kapják az információt, de bárki tudomást szerezhet az ülésekről a társaság honlapjára^{*} kattintva. Eddig 70 év Meghívóit sikerült összegyűjtenem szinte hiánytalanul, de van rá remény, hogy az évek során újabbak is előkerülhetnek. Időben 1951-ig tudtam visszamenni, mivel az 1950-es évek közepétől napjainkig szinte az összes MRT Meghívó rendelkezésre áll.

Az előadóülésekre a kezdetektől fogva havonta került sor, pontosabban, minden hónap harmadik hetének végén, péntek délután. Ettől csak abban az esetben történt eltérés, ha a dátum valamelyik nemzeti ünnepre esett. A rovartani ülések kezdési időpontjai folyamatosan tolódtak korábbra. Míg az 1950-es, 1960-as években még 17.30-kor gyűltek össze a társaság tagjai és az érdeklődők, 1983-tól már 17.00-kor, hogy aztán 1990-ben térjünk át a ma is használatos 16.00 óras kezdési időpontra. Ugyancsak változást mutat az évenként tartott előadások száma is. Sokáig júniusban is volt rovartani ülés, egészen pontosan 1977-ig, onnantól viszont az év első felében a májusi az utolsó ülés, ezt követi a három hónapos nyári szünet, hogy aztán szeptembertől ismét havonta összeüljenek az érdeklődők.

Nem sokat tudunk arról, hogy meddig tartott egy-egy ülés régen, de feltételezzük, hogy rövidebbek lehettek, mint a mostaniak, mivel később kezdődtek, és az előadások száma ritkán haladta meg az alkalmankénti 2–3-at. Ma már nem ritka 4–5 előadás sem, esetenként ennél is több, viszont limitált a hosszuk. A lényeg, hogy 1,5–2 óránál lehetőleg ne tartson tovább egy ülés, szünettel együtt.

Ugyancsak változott az előadások illusztrálása az évek során, ami abból is kitűnik, hogy az elején még külön jelezték a meghívókon, ha valamelyik beszámoló alkalmával színes diapozitívokat vetítettek, azaz, „vetített képes” előadás volt. Ez is inkább az útibeszámolókra volt jellemző, vagy olyan rovarászokra, mint MÓCZÁR László, aki rengeteg felvételt készített, korának ünnepeit, profi rovarfotósa volt. Én még emlékszem olyan előadókra az idősebb korosztály soraiból, akik kiálltak a terem közepébe és beszéltek, magyaráztak, anélkül, hogy egyetlen képet is vetítettek volna. Esetleg körbeadtak egy kis rovardobozt közben vagy a végén, amiben apró darazsak, legyek vagy egyéb rovarok voltak, melyekről beszéltek. Ma már ez elképzelhetetlen.

Fontos mérföldkő a rovartani előadások történetében, hogy 11 éve (2013) elkezdődött maguknak az előadásoknak a rögzítése, hála GÁTMEZEI Antal tagtársunknak, aki időt, energiát nem kímélve filmre vette, megvágta, feliratozta, majd feltöltötte a YouTube-ra** az előadások egy részét, melyeket így azok is megnézhatték, akik nem voltak jelen. Mit nem adnánk ma egy ilyen felvételért a hetvenes, nyolcvanas évekből! De nemhogy filmfelvétel nincs, még fotók sem készültek a „Rovartanikról” vagy az ott elhangzott előadásokról egészen a

* <https://www.rovartani.hu/>

** <https://www.youtube.com/c/AntalG%C3%A1tmezei>

2000-es évekig, a digitális korszak beköszöntéig. Ez számomra megmagyarázhatatlan dolog, hiszen egészen jó tükörreflexes gépekkel rendelkezünk, sok felvételt készítettünk már akkor is terepen vagy laborban az állatokról, növényekről. Ma viszont már annyi fénykép és videófelvétel készül mindenről és mindenütt, hogy az MRT vezetősége kénytelen volt megtiltani pár éve (pontosabban engedélyhez kötni), az előadásokon vagy azok szünetében történő felvételkészítést. GÁTMEZEI Antaltól a „stafétát”, azaz az előadások rögzítésének feladatát SÜLYÁN Péter Gábor vette át, aki most már évek óta rögzít mindent, ami az előadóüléseken elhangzik (243 feliratkozó, 139 videó)***.

Ugyancsak érdekes nyomon követni az előadóülések helyszínét, amely a meghívókon szintén pontosan fel van tüntetve. Ezek közül a legfontosabbak, a teljesség igénye nélkül: a Magyar Természettudományi Múzeum (MTM) Állattárának könyvtári olvasóterme (1. ábra), az ELTE Állatrendszertani Intézetének állattani előadója, a Magyar Nemzeti Múzeum emeleti előadóterme, a KÉE, azaz Kertészeti Egyetem (ma MATE Budai Campusa) előadói (2–3. ábrák) és végül, 2021 szeptemberétől ismét az MTM, de most a Ludovika téri épület Semsey Andor Előadóterme (4. ábra)

1. ábra. Az MTM Állattár könyvtárának olvasóterme, ahol a '40-es évek végétől az 1956-os forradalom kitöréséig zajlottak az előadóülések (forrás: MTM Fotóarchívum és Médiatár)

*** <https://www.youtube.com/@MagyarRovartaniTarsasag>

2. ábra. Felvétel a Magyar Rovartani Társaság 809. előadójáról (Kertészeti Egyetem, E2-es előadó, 2013.09.20.) (fotó: Bodor János)

3. ábra. Az MRT 754. ülése, egyben Közgyűlése a Kertészeti Egyetem A4-es előadójában (2007.02.16.) (fotó: Haltrich Attila)

4. ábra. Rovartani ülés járvány idején a Semsey Andor Előadóteremben (2021.11.19.)
(fotó: Haltrich Attila)

A következő táblázattal (1. táblázat), melyet a meghívókon szereplő adatok alapján készítettem, átláthatóbbá szerettem volna tenni, hogy helyszínenként hány előadóülést tartottunk a második világháború után. Csak a fontosabb helyszínek kerültek felsorolásra, a számok pedig az ott tartott előadóülésekre vonatkoznak.

A 2000-es években és előtte alig voltak kihelyezett (ünnepi!) ülések, de később már szinte minden fontosabb megemlékezésre a Magyar Természettudományi Múzeum (MTM) Ludovika téri épületében került sor. Ugyancsak meg kell említenem a Magyar Rovarászati Napokat, amelyeket először 1978. október 20–22-én rendeztek meg. 2010-ig mindig novemberben, azóta pedig februárban a legutóbbi időkig. A Rovarászati Napok megérdemelnének egy külön fejezetet, de egyelőre annyit róluk, hogy ezek voltak a rovartani ülések csúcspontjai. Sok előadó erre az alkalomra tárolta a legérdekesebb eredményeit vagy legérdekesebb, színes útibeszámolóját.

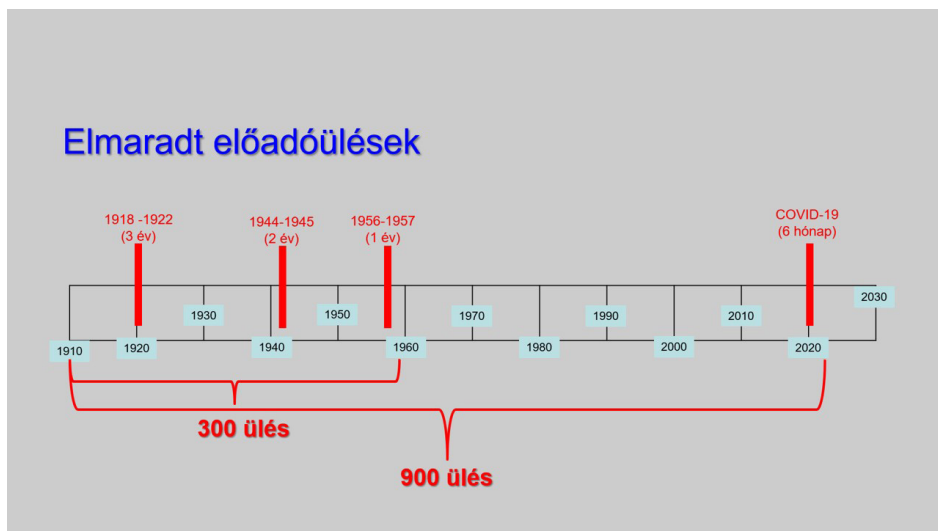
1. táblázat. A rovartani ülések helyszínei 1947–2024****

Helyszín	Első előadóülés	Utolsó ülés	Ülések száma
MTM, Állattár, könyvtári olvasóterem (Baross u. 13)	1947	1956. október 19.	69 (?)
1 év szünet az 1956-os forradalom miatt			
Egyetemi Állatrendszertani Intézet, Kisgyakorló, Puskin u. 3., I. em.	1957. november 15.	1957. november 15	1
Egyetemi Állatrendszertani Intézet, Állattani előadó, Puskin u. 3., II. em.	1957. december	1970. október 16.	130
KÉE, 211-es terem (A4), Ménesi út 44.	1970. november 20.	1971. március 19.	5
KÉE, K2 terem, Villányi út 35–43.	1971. április 16.	1977. szeptember 16.	64
Magyar Nemzeti Múzeum, Múzeum körút 14–16.	1977. október 21.	1991. május 17.	117
KÉE, K2, K3, K4 termék, Villányi út 35–43.	1991. szeptember 17.	1995. április 19.	30
KÉE, A1 terem, Ménesi út 44.	1995. május 19.	2006. szeptember 15.	102
KÉE, A4 terem, Ménesi út 44.	2006. október 20.	2010. május 21.	34
KÉE, E2 terem, Ménesi út 45.	2010. szeptember 17.	2020. január 17.	59
COVID-19 járvány miatt elmaradt rovartani ülések	2020. március, április, május	2020. november, december, 2021. január	6
Szabadtéri rovartani ülés a Budai Arborétumban (COVID-19)	2020. szeptember 18.	2020. október 16.	2
Online rovartani ülések (COVID-19)	2021. április 16.	2021. május 21.	2
MTM, Semsey Andor Előadóterem, Ludovika tér 2–6.	2021. szeptember 17.	2023. december 15.	17
Összesen:			638

****A felsorolásból kimaradtak a Magyar Rovarászati Napok kihelyezett ülései a különböző budapesti gimnáziumokban (12), valamint az emlékülések az MTM különböző termeiben (8). A Kertészeti Egyetem (ma MATE Budai Campus) intézménynév-változásait nem követi a felsorolás.

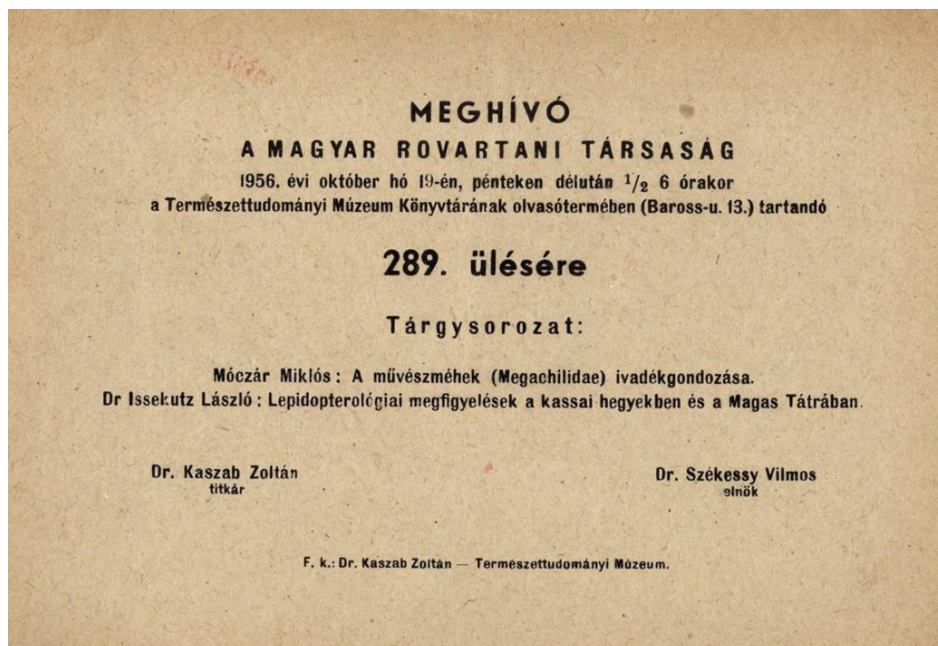
A „napok” úgy zajlottak péntek délután, mint a megszokott rovertani előadói ülések, hogy aztán szombaton délelőtt és délután is folytatódjanak az előadások, amelyet aztán vasárnap egy helyi vagy nemzetközi rovarbörze zárt. A nyitónapon, azaz pénteken került sor az MRT által kiírt különböző pályázatok nyerteseinek a megjutalmazására, a végén pedig Klubest, először piknik-alapon, később ez alakult át az ún. becsületkasszás zsíroskenyérpartivá.

Sokat segítene a régi rovertani előadások felelevenítésében a kerek évfordulókon elhangzott elnöki összesítések. Természetesen csak akkor, ha azok valamilyen formában, mondjuk a MRT kiadványában, a *Rovartani Közleményekben* (vagy ahogy ma nevezik, a *Folia entomologica hungarica*-ban) is megjelentek. Ilyen első megemlékezés – amelynek írásos nyoma is van – KASZAB Zoltán „Negyvenéves a Magyar Rovartani Társaság” című, 1951-ben megjelent írása; ebben viszont magukról az előadói ülésekről nem sok szó esik. Jóval több információval szolgál azonban KADOCSA Gyula, aki „300 szakülés” címmel adott elő 1958. szeptember 21-én, a havonta megrendezésre kerülő előadói ülés keretében, és amely szintén megjelent nyomtatásban egy évvel később a *Rovartani Közleményekben*. Ebben az írásban szerepel az is, hogy 1918–1922 között három évig, 1944–1945 között egy évig, valamint 1956 októbere és 1957 októbere között szintén egy évig elmaradtak az ülések (5–6 ábrák). Csodával határos módon egy hangfelvétel is előkerült, amelyen Soós Árpád emlékezik az 500. ülésre „Visszapillantás a Magyar Rovartani Társaság történetébe” címmel (1978. december 15.)*****.

5. ábra. Elmaradt előadói ülések

***** https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=_NfCMgNUD7c

6. ábra. A 289. és 290. rovartani ülés Meghívói, az 1956. október 19-i rovartani ülés után, amely három nappal előzte meg a forradalmat – ezután egy év kényszerű szünet következett

A 2020 elején hozzánk is begyűrűző COVID-19 járvány valósággal sokkolta a társaságot, és természetesen kihatással volt a rovar-tani előadásokra is. Februárban még sikeresen lebonyolítottuk a Magyar Rovarászati Napokat a Budaörsi Illyés Gyula Gimnáziumban, de pár héttel később megállt az országban az élet. Egészen őszig elmaradt az összes előadóülés! Szeptemberben és októberben két, szabadban tartott rovar-tani ülésre került sor. A szeptemberin csak rovaros témájú beszámolók hangzottak el, de októberben már szabadtéri vetített előadás is volt, igaz, már elég hűvös időben, kisszámú hallgatóság előtt. Novemberben és decemberben ismét elmaradtak az ülések, hogy aztán 2021 januárjában és februárjában, az MRT történetében először, online ülést tartunk, ahol Tajvanban dolgozó és élő tagtársunk élőben adott elő, az Azori-szigeteken tartózkodó másik tagtársunk pedig (aki később szintén adott elő élőben!), az itthoniakkal együtt élőben hallgathatta.

2021. szeptember 17-én gyűltünk össze ismét zárt térben, méghozzá az MTM Semsey-termében, ahol addig csak ünnepi alkalmakkor szoktunk, évente legfeljebb egyszer. És ami szintén kellemesen érintette az MRT-t, különösen annak gazdálkodását, hogy nem kellett és most sem kell terem-bért fizetnie. Az igen sokszor átnevezett Kertészeti Egyetemen ugyanis, ahol az üléseinket 1991 szeptembere óta tartottuk, 2008-ban terem-bért vezettek be.

Végül eljutottunk a 900. előadóülésünkig, amelyre 2023. december 15-én került sor az MTM Ludovika téri épületnek tetőtéri előadó-jában. Az előadások után – ahol többek között az itt ismertetett képeket és adatokat is bemutattam – jubileumi ünnepségre került sor, ahol pezsgővel és tortákkal egészítettük ki a megszokott lilahagymás zsíroskenyér-vacsorát (7–9. ábrák).

7. ábra. Kép a 900. előadóülésről (fotó: Haltrich Attila)

8. ábra. A 900. előadóülést követő ünnepség (fotó: Haltrich Artilla)

9. ábra. A 900. előadóülés résztvevőinek csoportképe (fotó: Koczor Sándor)

A FRIVALDSZKY IMRE EMLÉKPLAKETT ALAPSZABÁLYA

1. Az Emlékplakett neve: Frivaldszky Imre Emlékplakett.

2. A plakett előlapja: Frivaldszky Imre balra néző profilképe magas gallérral. A körirat szövege balról jobbra csupa nagybetűkből: FRIVALDSZKY IMRE EMLÉKPLAKETT 1799–1870. A plakett hátlapja: középen álló ovális keretben a Magyar Rovartani Társaság pecsétje, melyet alul félkörben széles szalag övez (ahova a mindenkori jutalmazott nevét bevésik), míg a szalag alatt hétlevelű babérág látható három bogyóval. Az érem körirata balról jobbra csupa nagybetűkből: A MAGYAR ROVARTAN KIVÁLÓ MŰVELŐJÉNEK. Középen alul hét pontból kialakított rozetta van.

3. A Frivaldszky Imre Emlékplakettnek négy fokozata (arany, ezüst, bronz és mecénás) van, amelyek mindegyike évente egyszer adható.

3. a) Arany fokozattal az a magyar rovarász tüntethető ki, aki a rovartan terén nemzetközileg is kiemelkedő tudományos munkásságot végez, ÉS kiemelkedő módon vett részt a Magyar Rovartani Társaság munkájában, céljainak elérésében. Ennek megítélésében mérlegelni kell az illető addigi életművét, tudományos munkásságát, a magyar entomológia területén végzett tudományos közéleti, kutatásszervező, ismeretterjesztő, valamint oktató- és/vagy tudományos közgyűjteményeket gyarapító, fejlesztő tevékenységét.

3. b) Ezüst fokozattal az a magyar rovarász tüntethető ki, aki a rovartan terén végzett, hazai szinten jelentős tudományos munkássága mellett kiemelkedő módon vett részt a Magyar Rovartani Társaság működésében, céljainak elérésében, VAGY a rovartan terén végzett tudományos munkássága nemzetközi szinten is jelentős, ám e mellé nem társul jelentős szerepvállalás a Magyar Rovartani Társaság működésében, céljainak elérésében. A rovartani munkásság megítélésében mérlegelhető a gyűjtőtevékenység is, különösképpen amennyiben gyűjtéseivel a hazai tudományos közgyűjtemények gyarapodáshoz is jelentősen hozzájárult.

3. c) Bronz fokozattal az a magyar rovarász tüntethető ki, aki a Magyar Rovartani Társaság életében, működésében több éven keresztül kiemelkedően aktív tevékenységet végez, munkájával segíti a Társaság céljainak megvalósulását, különös tekintettel az entomológiai ismeretterjesztés, szemléletformálás területén.

3. d) Mecénás fokozattal az a természetes vagy jogi személy tüntethető ki, aki a Magyar Rovartani Társaságot anyagilag jelentősen támogatta céljainak elérésében.

4. A Frivaldszky Imre Emlékplakett odaítéléséről a Frivaldszky Plakettbizottság dönt, melynek elnöke a Magyar Rovartani Társaság Elnöke, tagjai az Elnökség, a Választmány és a Számvizsgáló bizottság tagjai. Ezüst és arany fokozatokra történő felterjesztés beérkezése után az Elnökség írásban háromfős, eseti szakmai bizottságot kér fel a jelölt részletes tudományos habitusvizsgálatára, melynek felkért tagjai nem szükségszerűen plakettbizottsági tagok. A habitusvizsgáló bizottság munkája döntéselőkészítő jellegű, a tudományos kritériumoknak való megfelelést vizsgálja, így bronz fokozatra történő felterjesztés esetén habitusvizsgáló bizottság felkérése nem indokolt. A tudományos habitusvizsgálat legfőbb kritériumait, szempontjait a Frivaldszky Imre Emlékplakett alapszabályának Melléklete tartalmazza. Az írásos tudományos habitusvizsgálat Elnökségnek történő eljuttatása után a Plakettbizottság a benyújtott felterjesztést és – ezüst és arany fokozatok esetén – a habitusvizsgáló bizottság javaslatát megvitatja, majd titkos szavazással dönt az Emlékplakett odaítéléséről. A Plakettbizottság akkor határozatképes, ha tagjai legalább 50%-a +1 fő jelen van, a plakett odaítéléséhez a jelenlévők kétharmadának támogató szavazata szükséges. A Plakettbizottság olyan tagjai, akik a plakett odaítélésében esetlegesen felterjesztettként érintettek, a Plakettbizottság ülésén nem vehetnek részt. Az elnököt ilyen esetben korrendben az alelnökök egyike, vagy korelnök helyettesíti. A Bizottság csak az írásos javaslatban megjelölt fokozatról szavazhat.

5. Egyenlő elbírálás esetén kivételesen bármely fokozatot egyszerre legfeljebb két személynek is ki lehet adni.

6. A Frivaldszky Imre Emlékplakett odaítélésére a Magyar Rovartani Társaság bármely tagja javaslatot tehet. A javaslatához minden esetben részletes indoklás, a szakmai tevékenységek felsorolása, illetőleg az ezüst és arany fokozatokra felterjesztés esetén a jelölt szakmai életútjának vázolója és teljes publikációs listája is csatolandó. A javaslatot a Rovartani Társaság titkárnak írásban kell benyújtani, legkésőbb két hónappal a közgyűlés megtartása előtt. A felterjesztést fogadó Elnök hiánypótlást kérhet, amennyiben a fent részletezett csatolmány(ok) hiányos(ak).

7. A Frivaldszky Imre Emlékplakettet oklevél kíséretében, a Magyar Rovartani Társaság évi közgyűlésén, a kitüntetett érdemeinek rövid méltatása után adják ki.

Melléklet: Habitusvizsgálati kritériumok, szempontok

Az arany és ezüst fokozatokra jelöltek szakmai munkásságának habitusvizsgálatában szem előtt kell tartani azon – szakmai habitusokra vonatkozó – alapítói szándékot, amely a Frivaldszky Imre Emlékplakett tudományos fokozataival (arany és ezüst fokozatával) a múltban kitüntetettek névsorából is tükröződik. Időben azonban változó tényezők az adott korszakban nemzetközileg domináló tudományos nyelv, a tudományos publikálás nemzetközi szokásai, fórumai, illetve az ezek összevethető rangsorolására törekvő tudománymetriai paraméterek. Ezért célszerűbb olyan általánosabb, ám objektív mérlegelést mégis lehetővé tevő kritériumok megfogalmazása, amelyek nem elsősorban a jelenlegi tudománymetriai sztenderdeket tükrözik, hanem a Frivaldszky Imre Emlékplakett tudományos fokozatai mögötti szakmai teljesítményre vonatkozó minimális elvárásokat rugalmasabb, de egyértelmű formában, rögzítik.

A nemzetközi szinten is kiemelkedő tudományos munkásság objektivitásra törekvő megítélésében az alábbi kritériumok együttes teljesülését kell vizsgálni:

– A jelölt tudományos eredményei hangsúlyos arányban nemzetközi vonatkozásúak, munkássága nemzetközi szakterületi érdeklődésre tart számot.

– A jelölt közleményeinek jegyzékében legalább a nemzetközi vonatkozásúak idegen nyelvűek. (Idegen nyelven az adott korszak jellemző, nemzetközileg domináló tudományos nyelve értendő.)

– A jelölt közleményei döntően referált kiadványokban, meghatározó szerzőséggel (egyetlen szerzőként, több szerző esetén első vagy utolsó szerzőként) jelentek meg.

Arany fokozatra történő felterjesztés elbírálásában mérlegelni kell továbbá a jelölt entomológia területén végzett tudományos közéleti, kutatószervező, ismeretterjesztő, valamint oktató- és tudományos közgyűjteményeket gyarapító, fejlesztő tevékenységét is. Nem szükséges, nem is lehetséges a felsorolt tevékenységi körök mindegyikében kiemelkedő munkássággal rendelkezni, azonban legalább ezek egyikében elért, jelentős eredmények részletes ismertetését szükséges a felterjesztéshez csatolni.